

DLUHY, EXEKUCE, OSOBNÍ BANKROT

Mgr. et Mgr. Michal Škerle

KDO JE EXEKUTOR?

- 150 soudních exekutorů
- působnost celorepubliková
- záleží na věřiteli, kterého z nich si vybere
- státní občanem České republiky
- úplné právnické vzdělání magisterského studijního programu
- tříletá exekutorská praxe
- odborná exekutorská zkouška
- splnit psychotesty
- jmenován ministrem spravedlnosti
- musí být nezávislý, bezúhonný, musí ctít veškeré zákony a mimo jiné je vázán povinností mlčenlivosti.

EXEKUČNÍ (VYKONÁVACÍ) ŘÍZENÍ

- *jde o využití prostředků státního donucení*, tyto prostředky jsou soudu svěřeny nejen k ochraně práv věřitelů (není jim dovoleno vzít právo do svých rukou, zjednat si uspokojení svého práva svémocí, násilnými zásahy do osobní a majetkové sféry dlužníka), ale v zájmu autority samotného soudu (aby jeho rozhodnutí nebyla brána na lehkou váhu)
- smyslem vykonávajícího řízení je uspokojit věřitele v jeho nároku soudem, nezůstává dlužník bez ochrany (nemůže být uvedeným zásahem zbaven toho, co je pro něho a jeho rodinu životně nezbytné), zásah postihující dlužníkuv majetek, musí být přiměřený a nesmí dlužníku způsobit větší újmu
- v soudním exekučním řízení lze vedle rozhodnutí vydaných v občanském soudním řízení (rozsudků, usnesení, platebních rozkazů) ukládajících povinnost k plnění vykonat také rozhodnutí vydaná v jiném řízení, např. vykonatelné rozhodčí nálezy a smíry, vykonatelná rozhodnutí soudu a jiných orgánů státní správy a uzemní samosprávy, notářské zápisy atd.

EXEKUČNÍ TITUL

- klíčový význam zde má způsobilý právní titul, svědčící o opodstatněnosti požadavku věřitele, tzv. *exekuční titul*
- jakýsi spojovací článek mezi řízením nalézacím a řízením vykonávacím, pro věřitele se jím zjednává nárok na výkon prostředky státního donucení
- vymezují se jím subjekty, obsah a rozsah, o jejichž prosazení práv nebo vynucení povinností má jít při výkonu rozhodnutí
- je obsahem veřejné listiny a musí z něho jednoznačně vyplývat povinnost, která má být vynucena, předpokladem vynutitelnosti je vykonatelnost rozhodnutí
- **pravomocný rozsudek soudu, rozhodčí nález, notářský zápis**
- již to není exekutorský zápis

CO PŘEDCHÁZÍ ZAHÁJENÍ EXEKUCE

1. Předžalobní upomínka – advokát
2. Platební rozkaz – pouze formální, do 15 lze podat odpor
3. Projednání věci soudem – předvolání účastníků
4. Rozsudek – lze se většinou odvolat
5. Zahájení exekuce
  - 1) Návrh na provedení exekuce
  - 2) Usnesení o nařízení exekuce
  - 3) Vydání exekučního příkazu
  - 4) Některá z forem obrany dlužníka proti exekuci
  - 5) Samotné provádění exekuce poté co bylo zamítnuto odvolání, návrh na zastavení, či odklad a podobně
  - 6) Vymožení nákladů exekuce

ZÁSADY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

- *zásada přednosti* – pokud se určité pohledávky uspokojí z výtěžku nebo z jeho určité části před ostatními
- *zásada priority* – uspokojení pohledávky v určitém, zákonem stanoveném pořadí
- *zásada proporcionality* – rozdělovaný výtěžek, který nestačí k uspokojení všech pohledávek, se přidělí jednotlivým pohledávkám podle poměru výšky těchto pohledávek
- *zásada ochrany a obrany povinného* – výkon nesmí být prováděn ve větším rozsahu, než který stačí k uspokojení práva oprávněného
- *zásada ochrany třetích osob* – chráněny jsou třetí osoby, jejichž majetek nemůže být exekucí postižen, osoby se mohou bránit tzv. vylučovací žalobou

DRUHY A ZPŮSOB EXEKUCÍ

- **exekuce k uspokojení peněžitých práv** – lze ji provést následujícími způsoby:
  - srážkami ze mzdy
  - příkázáním pohledávky
  - prodejem movitých věcí
  - prodejem nemovitostí
  - zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech
- exekuce, směřující k vymožení peněžité částky je vedena na majetek povinného, čímž se rozumí právo na mzdu nebo na jiné příjmy, jiné peněžité pohledávky a jiná majetková práva
- výkon rozhodnutí na movité a nemovité věci se provádí jejich prodejem v dražbě a uspokojením vymáhané pohledávky z výtěžku prodeje

- **exekuce k uspokojení nepeněžitých práv** – vynucení majetkových pohledávek nepeněžitého charakteru lze provést:
  - vyklizením nemovitosti, bytu, části bytu, jiných nebytových prostor
  - odebráním věci movité
  - rozdělením společné věci movité i nemovité
  - provedením prací a výkonů

- **exekuce o výchově nezletilých dětí a styku s nimi** – tzv. personální exekuce, je speciální úprava, v jeho rámci se realizují rozhodnutí, která byla vydána ve věcech péče soudu o nezletilé

VÝPOČET SRÁŽKY ZE MZDY

- http://ekcr.cz/?p=kalkulacka_1

NÁKLADY ŘÍZENÍ

- Skládají se z:
  - soudní poplatek - určen podle částky nebo přesně vyčíslen (rozvod = 2000, některá bez poplatku)
  - znalecké posudky
  - odměna advokáta (určuje se podle žalované částky nebo paušálně)
  - náklady exekučního řízení (určují se podle vymáhané částky)
- Náklady řízení platí strana, která ve sporu prohrála! (až na výjimky)

FUNKCE SOUDNÍCH POPLATKŮ

- **preventivní** = snaha o zabránění zneužívání soudnictví
- **sankční** = kdo porušil právo, ať za to platí
- **motivační** = měl by vést strany ke smírnému řešení

- Efektivnost soudní ochrany znamená i její dostupnost pro každého, jehož práva jsou ohrožena či porušena, proto musí být náklady přiměřené (případně je možné osvobození od soudního poplatku).

NÁKLADY ŘÍZENÍ

1. Náklady exekutora

- Odměna exekutora, náhrada paušálně určených, či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností
- Odměna exekutora – minimálně 3000,-, do 3 mil 15%, 3-40mil 10%, do 40-50mil 5%, 50-250mil 1%

2. Náklady oprávněného

- Náhrada nákladů za advokáta, nebo 300 korun za jeden úkon když se zatupujete sám
- Ušlý výdělek oprávněného
- Náklady důkazů
- Možnost snížit dluh zaplacení exekuce do 30 dnů, tím se sníží nárok exekutora na odměnu o $\frac{1}{2}$.

ROZHODČÍ (ARBITRÁŽNÍ) ŘÍZENÍ

- je specifickým způsobem řešení soukromoprávních sporů mimo státní soudy
- nehraje zde roli soud, ale rozhodce, pokud se tak strany smluvně dohodly
- řešení sporu má procesní povahu a stát jim propůjčuje autoritu tím, že je vykonává
- základem pravomoci je rozhodčí smlouva, strany určitého právního vztahu se mohou jejím uzavřením dohodnout, že spory týkající se jejich právního vztahu budou namísto soudu řešeny rozhodčím orgánem

VÝHODY ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ

- průběh projednání a rozhodnutí věci je méně formální
- je v zásadě neveřejné (pokud se strany nedohodnou jinak)
- je mimo integraci státních soudů, popřípadě jiných mocenských orgánů
- rychlost řízení
- sám si vyberu, kdo můj spor bude rozhodovat
- rozhodci mohou disponovat zvláštními odbornými znalostmi z různých oblastí života (rozhodčí řízení je vhodnější v případech posuzování a řešení sporů vzniklých v mezinárodním obchodním styku)
- lze rozhodovat podle zásad spravedlnosti

SUBJEKTY ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ

rozhodci

- může být buď rozhodce ad hoc (určený pro konkrétní případ) nebo stálý rozhodčí soud
- může jím být jmenována pouze FO a musí být svéprávná a bezúhonná
- nutné jsou znalosti a schopnosti rozhodce zejména v právní oblasti hmotného a procesního práva, aby rozhodčí správně formuloval nález, a aby nález netrpěl nedostatky
- předpokladem je jeho nezávislost a nestrannost a je povinen zachovat mlčenlivost
- k výkonu této funkce nemůže být nikdo nucen, souhlas s ustanovením do funkce rozhodce musí být písemně formulován
- jmenování a určení rozhodce se děje na základě písemné smlouvy

stálé rozhodčí soudy

- instituce, které podobně jako rozhodčí ad hoc, mají řešit spor a rozhodovat jej v rozhodčím řízení
- strany si mohou rozhodce vybírat ze seznamu rozhodců
- organizace a činnost je upravena zpravidla statutem rozhodčího soudu, kromě statutu jsou vydávány i řády, což jsou procesní pravidla pro rozhodování sporů a pravidla o poplatcích za rozhodčí řízení
- u nás máme Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR

ROZHODČÍ SMLOUVA, DOLOŽKA

- je základním předpokladem vzniku a musí být uzavřena mezi účastníky
- je možné ji platně uzavřít jen tehdy, kdyby strany o předmětu sporu mohly uzavřít smír, nemůže být uzavřena ohledně sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a sporů vyvolaných prováděním konkursu nebo vyrovnání
- je nařízena písemná forma, její nedodržení má za následek neplatnost smlouvy
- může mít podobu samostatného ujednání stran o řešení sporu, který již vznikl nebo může vzniknout v budoucnu, v rámci rozhodčího řízení, může být formulována i jako součást smlouvy hlavní, jako tzv. rozhodčí doložka
- vždy se vztahuje na obě smluvní strany

EXEKUCE V ČESKÉ REPUBLICE

- **863 tisíc lidí je v exekuci**
- celkem je **aktivních téměř 5 milionů exekučních řízení**

- téměř **500 tisíc lidí má 3 a více exekucí**
- přes **150 tisíc lidí má 10 a více exekucí**
- více než **135 tisíc důchodů je postiženo exekucí**

- více než **240 miliard korun je exekučně vymáhaná jistina**
(bez příslušenství)

- **pouze 20 tisíc insolvenčních návrhů je každoročně schváleno soudy**

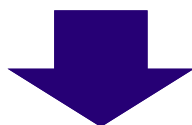

NÁRŮST KONCENTRACE NEDOBYTNÝCH DLUHŮ

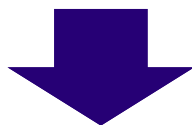
**95% nových exekucí je na dlužníky,
kteří již mají alespoň 1 exekuci!**

-

**50 % nových exekucí jsou exekuce
na dlužníky s 10 a více exekucemi!**

Určitá část společnosti se stává **permanentními dlužníky**

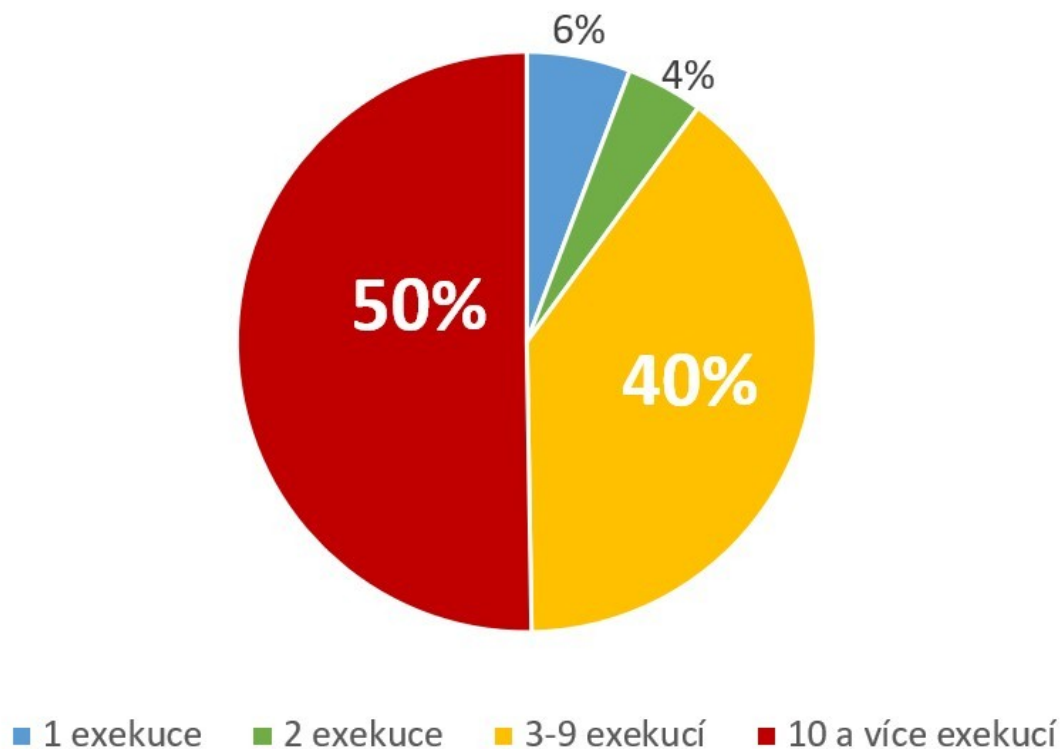

Zadlužené osoby se čím dále tím více propadají do
dluhové pasti

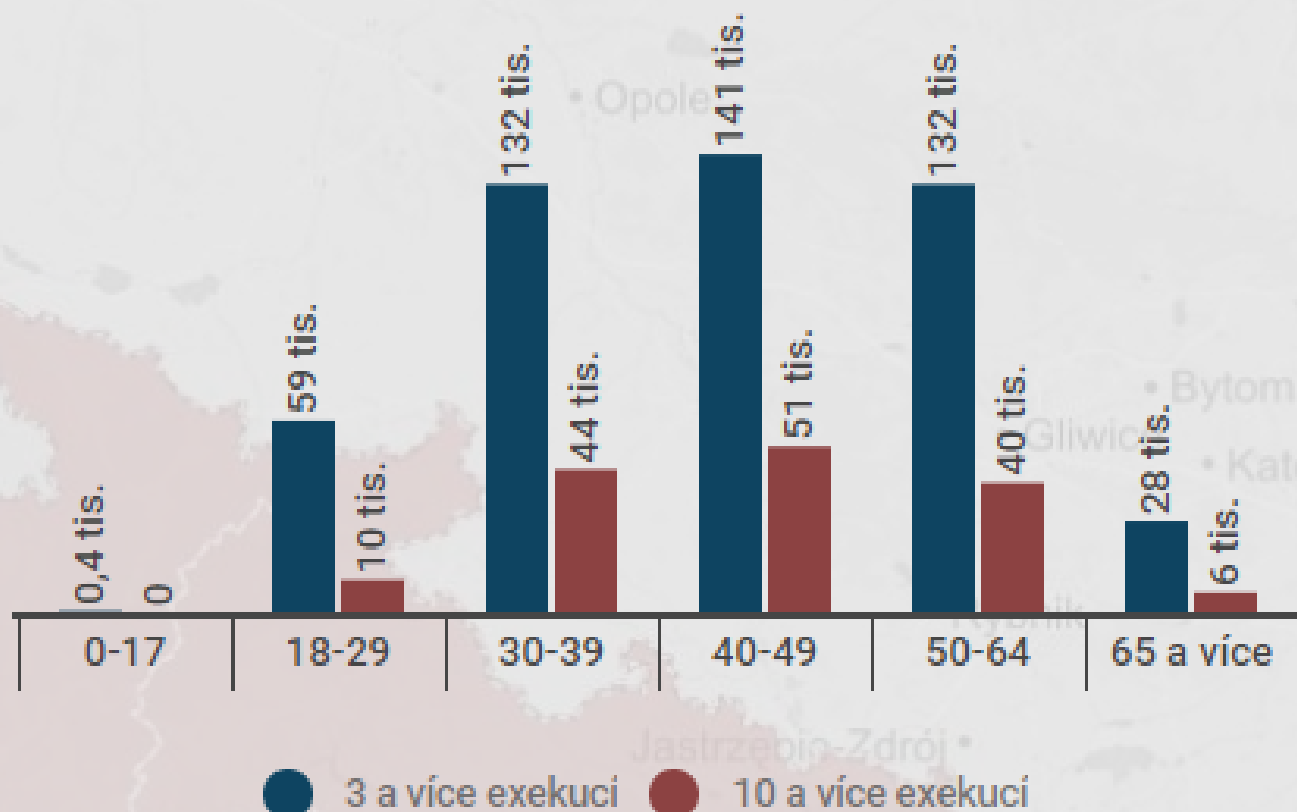
50% EXEKUČNÍCH ŘÍZENÍ (TJ. CCA 2,35 MIL. JE VEDENO PROTI LIDEM, KTEŘÍ MAJÍ MINIMÁLNĚ 10 EXEKUCÍ), 40% EXEKUČNÍCH ŘÍZENÍ JE VEDENO PROTI LIDEM, KTEŘÍ MAJÍ 3-9 EXEKUCÍ)

Ze 4,7 milionu exekucí je 80-90% prakticky nevymahatelných

Věkové rozložení osob v dluhové pasti

Częstochowa •

CO TO ZNAMENÁ BÝT V EXEKUCI

- Nárůst dluhu
- Blokované všechny účty
- Redukované příjmy na nezabavitelné minimum (např. mzda, důchod, mateřská, rodičovská, podpora v nezaměstnanosti aj.)
- Nemožnost nakládat se svým majetkem
- Hrozba návštěvy exekutora a zabavení movitých věcí
- Záznam v Centrální evidenci exekucí (stigma)
- Ztížený přístup k zaměstnání a ohrožení stávajícího
- Ztížený přístup ke standardnímu bydlení a ohrožení stávajícího

-> často vede k paralýze a sekundárnímu zadlužení

DOPADY VYSOKÉ MÍRY PŘEDLUŽENÍ

- **Ekonomické:**
  - klesající příjmy státu z daní a sociálního pojištění;
  - rostoucí výdaje státu na sociální podporu, zdravotní péči, prevenci a řešení následků kriminality atp.;
  - rostoucí dluhy vůči státu či obci;
  - pokřivení trhu práce na straně poptávky i nabídky.
- **Sociální a individuální:**
  - ztráta bydlení;
  - ztráta zaměstnání;
  - rozvod / rozchod s partnerem
  - zhoršení zdravotního stavu;
  - materiální deprivace;
  - apatie
  - patologické chování;
  - dopady na děti;
  - nárůst kriminality;
  - sociální vyloučení (mezigenerační riziko).

PŘES 150 TISÍC LIDÍ ČELÍ MINIMÁLNĚ 10 EXEKUCÍM

Komu tato situace vyhovuje?

- **Státu** (daňovému poplatníkovi)? (nižší příjmy, vyšší výdaje)
- **Současným věřitelům** dlužníka?
- **Exekutorům?** (marné náklady, plýtvání časem nejen svým, ale všech zúčastněných, demotivace zaměstnanců úřadu...)
- **Zaměstnavatelům?** (součinnost, nedostatek sil, nemožnost motivace, vysoké náklady)
- **Bankám?** (součinnost, blokace účtů, náklady spojené s otevřeným nepoužívaným účtem)
- **Úřadům práce?** (zbytečná práce, plýtvání časem i náklady)
- **Místním samosprávám, podnikatelům, rezidentům?** (dopady jsou vidět zejména na lokální úrovni)
- **Dluhovým poradnám?**
- **Soudům?** (zavalení novými a novými případy)
- **Těmto zadluženým lidem?** (zaměstnání, bydlení, zdraví - stres, frustrace, děti, rodina...)

-> **situace nevyhovuje nikomu!**

ÚSPĚŠNOST VYMÁHÁNÍ

- Konkurz právnických osob cca 7%
- Exekuce cca 18%
- Oddlužení cca 56%

- Průměrný počet věřitelů v oddlužení: 9

OSOBNÍ BANKROT - INSOLVENCE

- Insolvence je negativní vývoj majetkových záležitostí fyzické osoby, který vyústil v její platební neschopnost, v úpadek
- Podmínky: subjekt má více věřitelů, má peněžité závazky po dobu delší než 30 dnů po lhůtě splatnosti a není schopen tyto závazky plnit

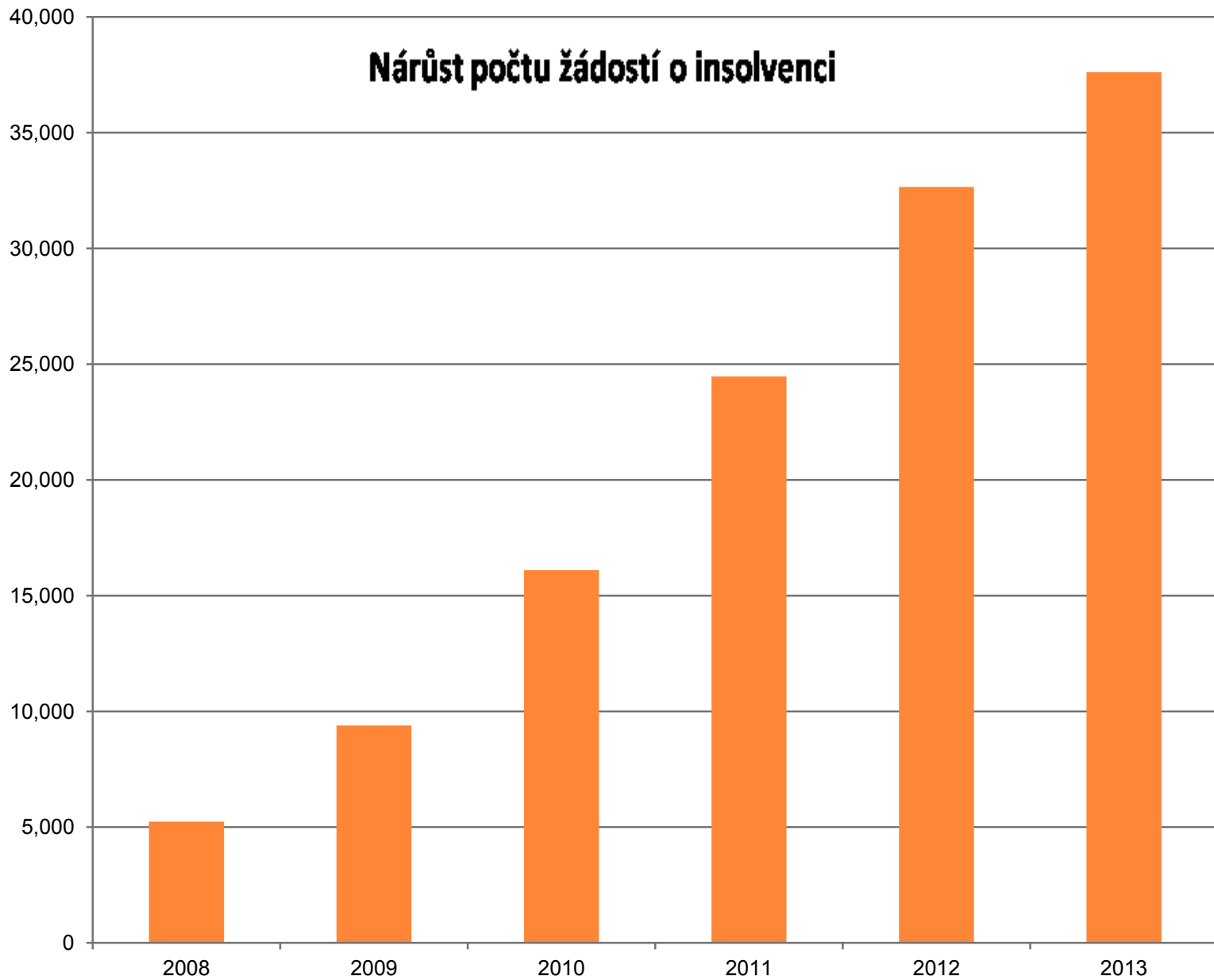

INSOLVENČNÍ SPRÁVCE

- **Insolvenční správce** je jeden z procesních subjektů insolvenčního řízení.
- Hlavními činnostmi insolvenčního správce je nakládání s majetkovou podstatou dlužníka a v případě konkursu odpovědnost za zpeněžení majetku, řešení insolvenčních a dalších sporů, ve kterých se jedná ze strany dlužníka.
- Cílem činností insolvenčního správce je maximalizovat uspokojení pohledávek věřitelů.
- Dříve - správce konkursní podstaty

Nárůst počtu žádostí o insolvenci

OSOBNÍ BANKROT

- Může ho podat jen dlužník spolu s insolvenčním návrhem, nebo do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu dlužník, pokud se jedná o věřitelský insolvenční návrh
- Výjimečně dlužník může požádat o osobní bankrot i u pohledávek z podnikatelské činnosti. Má to podmínku, že s tím musejí souhlasit věřitelé, kterých se to přímo týká.

- Podmínkou je, aby nezajištěným věřitelům byly uspokojeny pohledávky ve výši min. 30 %, pokud věřitelé dobrovolně nesouhlasí s částkou nižší.
- Zajištění věřitelé se uspokojují z předmětu zajištění (nemovitost, movitá věc atd.).
- Návrh na oddlužení je oprávněn podat pouze dlužník, a to na formuláři zveřejněném Ministerstvem spravedlnosti a musí obsahovat zejména označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat, údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech, údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky.
- Insolvenční soud však může návrh na povolení oddlužení zamítnout, jestliže zjistí, že jím je sledován nepoctivý záměr, nebo hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, bude nižší než 30 % jejich pohledávek, ledaže tito věřitelé s nižším plněním souhlasí, nebo jej znovu podala osoba, o jejímž návrhu na povolení oddlužení bylo již dříve rozhodnuto, nebo dosavadní výsledky řízení dokládají lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení.

- Do dvou hodin od přijetí insolvenčního návrhu, zveřejní soud vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení. S tímto okamžikem zákon spojuje důležité účinky. Jednak se pohledávky a práva týkající se majetkové podstaty mohou uplatnit jen přihláškou do insolvenčního řízení a výkon rozhodnutí či exekuci majetku dlužníka a majetku zapsaného do majetkové podstaty, lze nařídit, ale nelze provést.
- Všichni věřitelé dále mohou své pohledávky uplatňovat pouze v insolvenčním řízení.
- Termín pro přihlášení pohledávek je 1-2 měsíce od vyhlášení rozhodnutí o úpadku
- Všechny exekuce vedené na dlužníka se musí okamžitě zastavit a dlužník je proti nim nadále chráněn.
- Pokud dlužník prokáže, že má dostatečný příjem a dokáže splatit věřitelům do 5 let alespoň 30% pohledávek, soud mu oddlužení povolí.
- Věřitelé sami musí zjistit, že dlužník je v insolvenčním řízení a musí přihlásit své pohledávky. Pokud toto nezjistí nebo je včas nepřihlásí, tak mají smůlu a dlužník tyto pohledávky splatit nemusí.

KALKULAČKA OSOBNÍHO BANKROTU

- <https://www.penize.cz/kalkulacky/osobni-bankrot>

MÁ VLASTNĚ PRO VĚŘITELE INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ NĚJAKÉ KLADY?

- Věřitel přijde o část své pohledávky, v nejhorším případě to bude 70 % dluhu. Na druhou stranu má ale jistotu (za předpokladu, že oddlužení bude dovedeno do zdárného konce), že minimálně 30% dlužných peněz dostane. Dlužník už však bývá často v takové situaci, že kdyby návrh na oddlužení nepodal, tak by jej dluhová past zcela smetla. Jeho dluhy by neustále kvůli úrokům, pokutám, nákladům řízení apod. narůstaly do neúměrné výše.
- Splnění oddlužení vezme soud na vědomí. Automaticky však dlužníka neosvobodí od plnění zbytku závazků. Toto může učinit až na návrh dlužníka, který si řádně a včas plnil své povinnosti v rámci oddlužení. Dlužník však není osvobozen od všech svých dluhů, např. se nevztahuje na peněžitě tresty v rámci trestního řízení pro úmyslné trestné činy a na náhradu úmyslně způsobené škody. I pokud soud osvobodí dlužníka od placení zbytku pohledávek, následuje ještě tříletá „zkušební“ doba, ve které může soud odejmout dlužníkovi osvobození od placení zbytku pohledávek.

NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

Proces oddlužení by nově trval tři nebo pět let. Svých zbývajících dluhů by se podle novely mohl zbavit ten, kdo by do tří let splatil jejich polovinu, do pěti let třicet procent z nich, nebo kdokoliv, kdo by po tuto dobu „vynaložil veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat k uspokojení pohledávek“.

NEJČASTĚJŠÍ VZNIK DLUHOVÝCH PROBLÉMŮ U MLADÝCH LIDÍ

- Špatně nastavený rozpočet
- Pokuty za jízdu načerno
- Sázení na internetu – gambling
- Způsobení škody
- Přijetí dědictví s dluhy
- Společné jmění manželů

Dluhy studentů rostou do desítek miliard

Mladé drtí startovací dluhy. Lidé do 25 let dluží hlavně operátorům, za energie a bankám

PETRA JÚZLOVÁ

PRAHA Třidvacetiletý Miroslav D. studuje v Praze medicínu. Když si vyřizoval studentský účet, banka mu nabídla i kontokorent, tedy možnost jít až 20 tisíc korun do minusu.

Miroslav nabídku využil, koupil si chytrý mobil a myslel si, že pení-

i zábavu nebo hospody,“ řekl LN Miroslav.

Teď po něm peníze vymáhá inkasní agentura. „Snažím se kontokorent po malých částkách splácet,“ říká mladý muž, který si nepřeje zveřejnit své jméno, aby se o jeho dluhu nedozvěděli rodiče.

V podobné situaci zdaleka není sám. Přesná čísla o počtu mladých

60
miliard korun
tolik dluhů nadělali
podle inkasních firem
lidé do 25 let

vá, že počet dlužníků ve věku od 18 do 24 let přesáhl za loňský rok 63 tisíc, letos přibývají další.

Podobně mluví i ostatní agentury. „V kategorii nesplácených dluhů do deseti tisíc korun tvoří mladí lidé do 24 let víc než třetinu všech dlužníků,“ říká Vítězslav Kus, obchodní ředitel společnosti Kruk, která se zabývá vymáháním pohle-

tehdy, kdy se o dlužné částce dozví rodiče, to je ale obvykle až ve chvíli, kdy jim přijde platební výměr. Studenti totiž ve většině případů před rodiči tají, že někomu něco dluží,“ popisuje šéf poradny při finanční tísni David Šmejkal.

Přes 60 procent mladých do 24 let dluží podle vymahačů za telefony, následují dluhy u bank, pojiš-

PŘÍNOSY PREVENCE ČI ŘEŠENÍ PŘEDLUŽENÍ

- **zvýšení příjmů státního rozpočtu** z daní a sociálního pojištění,
- **snížení výdajů státního rozpočtu** na sociální dávky, zdravotní péči, prevenci a řešení následků kriminality aj.,
- **snížení práce načerno a růst zaměstnanosti,**
- **zvýšení produktivity práce** a lepší využití lidského kapitálu (a jeho potenciálu) k růstu HDP,
- **výrazné snížení administrativní zátěže pro zaměstnavatele,**
- **růst počtu nových podnikatelů a start-upů,**
- **snížení recidivy,**
- **ochrana dětí** vyrůstajících v beznadějně předlužené domácnosti,
- **snížení frustrace a sociálního napětí** ve společnosti vedoucí ke snížení radikalizace a extremismace,
- **návrat osob do bankovního systému** (odblokování účtů),
- **zvýšení příjmů věřitelů z nedobytných pohledávek.**

STARTOVACÍ TÉMATA VE VÝUCE FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

- Jízda načerno
- Navyšování dluhu v různých fázích
- Nákup na splátky
- Rizika úvěrů
- Klamy reklamy
- Smlouvy/ předsmlavní formuláře
- Příběhy kolem nás

NA CO STUDENTY HLAVNĚ UPOZORŇOVAT

- Fatální **síla podpisu**
- **Formálnost** tzv. rozkazního řízení: platební rozkaz - není projevem vůle soudce, ale žalobce, možnost snadného zrušení podáním odporu do 15 dní!
- Za dluhy do 18 let **nenesou odpovědnost rodiče**, ale děti!
- Kontokorent je **bankovní past**, aby klienti nepřešli ke konkurenci
- Kreditní karta je svými dopady na **úrovni mikropůjček**

NĚKTERÉ PŘÍKLADY?

- <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/je-to-lichva-prvni-tridy-okoli-na-nas-plive-nikdy-to-nemuzu-splatit-pribehy-ktere-zaziva-800-tisic-lidi-v-exekuci-45924?seq-no=5&dop-ab-variant=&source=clanky-home>
- <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10213556322-krotitele-dluhu/309292320110028>

